

2022

Anmälda brott

Preliminär statistik för första halvåret 2022

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

Publikationen finns som pdf på www.bra.se. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer och diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

urn: nbn: se: bra-1066

© Brottsförebyggande rådet 2022
Enheten för rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-527 58 400, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna publikation kan laddas ner från Brås webbplats www.bra.se/publikationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Huvudresultat för första halvåret 2022	3
Inledning	5
Tolkning av statistiken	5
Begrepp och definitioner.....	7
Resultat.....	9
Utvecklingen av samtliga anmälda brott	9
Brottsstrukturen	10
Brottskategoriernas utveckling.....	10
Regionala resultat.....	27
Några nya redovisningar 2022.....	29
Beskrivning av statistiken	30
Statistikens ändamål	30
Statistikens innehåll	30
Insamling och bearbetning.....	34
Jämförbarhet över tid	34
Kvalitetsstudier.....	46

Sammanfattning

Statistiken över anmälda brott omfattar alla händelser som anmälts och registrerats som brott hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket eller Ekobrottsmyndigheten. Anmälda brott inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott. För en mer detaljerad beskrivning, se avsnittet *Statistikens innehåll*.

Ändamålet med statistiken är att ge en bild av nivån och utvecklingen av de händelser som anmälts och registrerats som brott hos de brottsutredande myndigheterna under den redovisade perioden. Statistiken visar således inte hur många brott som faktiskt har begåtts i samhället. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under perioden.

Den statistik som redovisas här är *preliminär* och framställd med kortare produktionstid, vilket innebär att en mindre andel av de brott som anmälts under redovisningsperioden inte har hunnit komma med i statistiken. Dessa brott fångas dock upp och redovisas i den *slutliga* årsstatistiken, som tas fram med en längre produktionstid.

Huvudresultat för första halvåret 2022

Samtliga brott

- Under första halvåret 2022 anmäldes totalt 685 624 brott, vilket var 6 procent färre än under motsvarande period 2021.
- Förutom stöld- och tillgreppsbrott, som i stort var oförändrat, minskade antalet anmälda brott för samtliga övriga brottskategorier under första halvåret 2022 jämfört med första halvåret 2021. Minskningarna låg i intervallet -1 procent (Övriga brott) till -15 procent (Skadegörelsebrott)

Brott mot person

- För första halvåret 2022 anmäldes 138 740 brott mot person (3–7 kap. BrB), en minskning med -6 procent (-8 765 brott) jämfört med första halvåret 2021.
- Antalet anmälda misshandelsbrott uppgick till 39 892 brott, motsvarande en ökning med 2 procent (+931 brott), Misshandel mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre minskade med 93 brott (-1 %), till 13 693 brott, samtidigt som misshandel mot män i samma ålder ökade

med 1 106 brott (+8 %), till 14 360 brott. Misshandel mot barn i åldern 0–17 år minskade med 82 brott (-1 %), till 11 839 brott.

- Under första halvåret 2022 anmäldes det 4 482 våldtäktsbrott, en ökning med 92 brott (+2 %) jämfört med motsvarande period 2021. Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre minskade med 143 brott (-6 %), samtidigt som de anmälda våldtäktsbrotten mot män i åldern 18 år eller äldre ökade med 25 brott (+21 %). Antalet anmälda våldtäktsbrott mot barn i åldern 0–17 år ökade med 210 brott (+11 %).

Stöld- och tillgreppsbrott

- Under första halvåret 2022 anmäldes 184 784 stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. BrB), vilket var 917 brott fler (± 0 %) jämfört med första halvåret 2021.
- De anmälda bostadsinbrotten minskade med 603 brott (-11 %), till 5 130 anmälda brott. Av dessa uppgick villainbrotten till 2 563 brott, vilket var en minskning med 245 brott (-9 %), och lägenhetsinbrotten till 2 567 brott, en minskning med 358 brott (-12 %).

Övriga brott

- Under det första halvåret 2022 anmäldes 90 311 bedrägeribrott¹ (9 kap. BrB). Det var en minskning med 6 561 brott (-7 %) jämfört med första halvåret 2021.
- För första halvåret 2022 anmäldes totalt 11 679 rattfylleribrott, vilket var en minskning med 54 brott jämfört med första halvåret 2021. Rattfylleri under påverkan av narkotika, så kallat drograttfylleri, minskade med 1 547 brott (-19 %) till 6 594 anmälda brott.
- Under det första halvåret 2022 anmäldes 57 758 narkotikabrott, vilket var en minskning med 4 551 brott (-7 %) jämfört med första halvåret 2021.

¹ Exklusive bidragsbrott.

Inledning

Statistiken över anmälda brott ger en övergripande bild av ärendinflödet till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Ekobrottsmyndigheten. Den visar antalet händelser som anmälts och registrerats som brott hos dessa myndigheter och alltså inte hur många brott som faktiskt har begåtts. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under perioden.

I denna rapport redovisas de anmälda brotten indelat efter de övergripande brottskategorierna brott mot person (3–7 kap. brottsbalken), stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), bedrägeribrott (9 kap. brottsbalken), skadegörelse (12 kap. brottsbalken), narkotikabrott och trafikbrott samt efter ett urval enskilda brottstyper inom dessa kategorier. För en fullständig redovisning av samtliga brottstyper hänvisas till grundtabellerna på statistiksidorerna på www.bra.se.

Redovisningen baseras på de brottskoder som registreras av polis och andra brottsutredande myndigheter. I huvudsak följer brottskoderna den juridiska indelningen av brott i lagstiftningen. I vissa fall omfattar de även information som är mer detaljerad än det lagrum som reglerar brottet.²

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över anmälda brott, tänk på följande:

- Statistiken visar antalet anmälda brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott. Hur stor andel av de begångna brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp, och endast för enstaka brottstyper kan anmälningsstatistiken antas ge en ungefärlig bild av hur många brott som verkligen begås.
- Det faktiska antalet brott är oftast högre än det antal anmälda brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet brott är lägre än antalet anmälda händelser. Det beror på att antalet anmälda fall av dödligt våld främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att klargöra om dödsorsaken är dödligt våld.

² Det gäller till exempel redovisningen av anmäld misshandel, som bland annat inkluderar information om ålder och kön på brottsoffret samt typ av relation mellan brottsoffer och gärningsperson. I vissa andra fall är statistiken mindre detaljerad än lagstiftningen, vilket gäller för en stor del av brotten mot den specialstraffrättsliga lagstiftningen.

- Benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av förändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Detta innebär att det för många brottstyper är svårt att utifrån de anmälda brotten avgöra om brottsligheten i samhället ökar eller minskar. Även förändringar i lagstiftningen kan påverka utvecklingen av vilka brott som anmäls.
- Antalet anmälda brott för vissa brottstyper, såsom narkotika- och trafikbrott, beror till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spaningsinsatser. Om insatserna förändras påverkar det oftast antalet anmälda brott.

Begrepp och definitioner

I statistiken över anmälda brott används i huvudsak följande begrepp:

- **Anmälda brott** är samtliga händelser som anmälts och registrerats som brott (med fängelse i straffskalan) hos de brottsutredande myndigheterna. Ett brott registreras för varje enskild lagöverträdelse.
- **Brottskategori** är den grövre indelning som de anmälda brotten redovisas i. Det rör sig om sju övergripande kategorier:
 - brott mot person (3–7 kap. BrB)
 - stöld och tillgreppsbrott (8 kap. BrB)
 - bedrägeribrott (9 kap. BrB)
 - skadegörelsebrott (12 kap. BrB)
 - brott mot trafikbrottslagen
 - brott mot narkotikastrafflagen
 - övriga brott.
- **Brottstyp** är den typ av brott som har anmälts. Observationsvariabeln är den senast registrerade brottskoden vid framtagningen av statistiken.
- **Relation** anges för vissa brott mot person och anger relationen mellan offer och gärningsperson vid brottstillfället.
 - *Är eller har varit närstående genom parrelation:* Maka eller make, sambo, särbo och flickvän eller pojkvän.
 - *Är eller har varit närstående genom släktskap eller familj:* Blodsband, adoption eller annat släktskap, exempelvis genom släktings parrelation.
 - *Är eller har varit bekanta genom annan slags relation:* Annan relation än närstående genom parrelation eller släktskap eller familj. Exempelvis vänskap, umgänge i samma vänkrets, kollegor, lärare–elev, läkare–patient eller annan relation där offret och gärningspersonen känner varandra till mer än bara namn och utseende.
 - *Obekanta:* Offret och gärningspersonen är helt obekanta eller endast bekanta med varandra till namn eller utseende.
- **Ålder** avser offrets ålder vid tidpunkten för brottet, och hämtas från den registrerade brottskoden.

- **Kön** avser personens juridiska kön och hämtas från den registrerade brottskoden.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se kapitlet *Beskrivning av statistiken*.

Resultat

I sammanställningen nedan redovisas huvudresultaten för statistiken över anmälda brott under första halvåret 2022.³ Inledningsvis redovisas nivå och utveckling för det totala antalet anmälda brott. Därefter redovisas brottsstrukturen och utvecklingen för sju övergripande brottskategorier. Sedan görs en mer detaljerad redovisning av nivå och utveckling för var och en av brottskategorierna samt för några av de mer allvarliga och i statistik-sammanhang mest efterfrågade brottstyperna. För brottskategorin brott mot person redovisas resultaten även efter brottsoffrens kön och ålder, och för vissa brottstyper redovisas dessutom typen av relation mellan brottsoffer och gärningsperson. Slutligen redovisas de regionala resultaten.

I tolkningen av de anmälda brotternas utveckling över tid bör pandemins påverkan beaktas. För en redogörelse av pandemins eventuella konsekvenser på de anmälda brotten hänvisas till de månadsvisa uppföljningarna som Brå genomförde fram till och med hösten 2021. De månadsvisa uppföljningarna kan hittas på Brås webbplats www.bra.se.

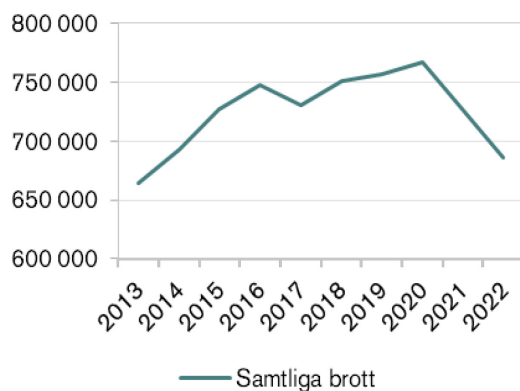
Notera att resultaten som redovisas här utgör ett urval av statistiken. För fler och mer detaljerade resultat, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på www.bra.se.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under första halvåret 2022 anmäldes totalt 685 624 brott till de brottsutredande myndigheterna. Det är 41 779 färre brott (-6 %) än motsvarande period 2021. Jämfört med det första halvåret 2013 var det en ökning av antalet anmälda brott med 20 833 brott (+3 %).

³ Från och med 2021 redovisas exakta sifferuppgifter i text och tabeller för absoluta tal, istället för som tidigare avrundat till tre informationsgivande siffror. Procenttal i text och tabeller är dock fortsatt avrundade till heltal, så 12,2 procent blir till exempel 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar samt uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror.

Figur 1. Totalt antal anmälda brott första halvåret 2013–2022

Brottsstrukturen

Under första halvåret 2022 utgjorde stöld- och tillgreppsbrotten 27 procent av samtliga anmälda brott, medan brott mot person utgjorde 20 procent. Skadegörelsebrotten och bedrägeribrotten utgjorde 14 respektive 13 procent.

Jämfört med 2013 är det en minskning av stöldbrottens andel av samtliga anmälda brott under det första halvåret, med 10 procentenheter. De övriga brottkategorierna har ökat sina andelar, förutom trafikbrott, där andelarna var oförändrade.

Tabell 1. Brottskategorier i procent av samtliga anmälda brott samt skillnad i procentenheter år 2022 jämfört med 2013.

Brottskategorier	Andel av samtliga anmälda brott 2013	Andel av samtliga anmälda brott 2022	Skillnad i procentenheter
Brott mot person	18 %	20 %	+2
Stöld- och tillgreppsbrott	37 %	27 %	-10
Bedrägeribrott	11 %	13 %	+2
Skadegörelsebrott	12 %	14 %	+3
Narkotikabrott	8 %	8 %	+1
Trafikbrott	5 %	5 %	±0
Övriga brott	10 %	12 %	+2

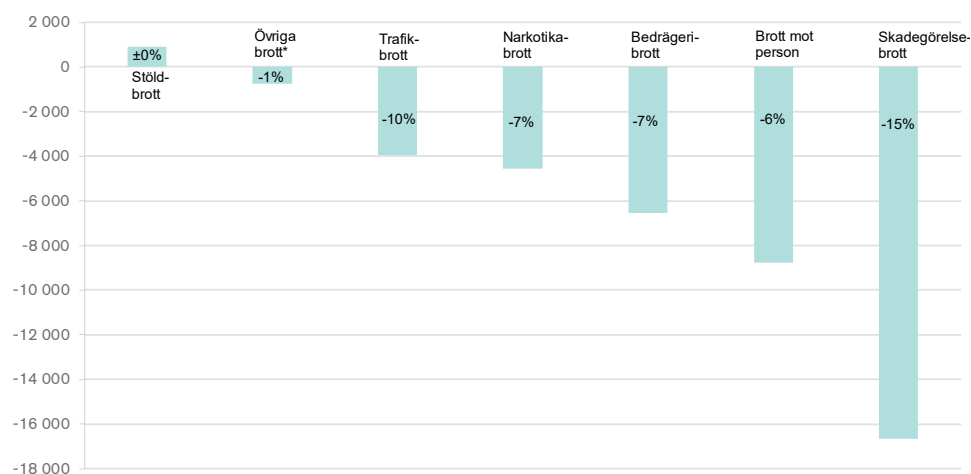
Brottskategoriernas utveckling

Statistiken över anmälda brott redovisas efter sju breda brottskategorier och för ett urval enskilda brottstyper.

Förutom stöld- och tillgreppsbrott, som i stort var oförändrat, minskade antalet anmälda brott för samtliga övriga brottskategorier under första halvåret 2022 jämfört med första halvåret 2021.

Den kategori som minskade mest i antal anmälda brott (-16 647 brott) under det första halvåret 2022 var skadegörelsebrott. Inom denna kategori var det brottstypen övrigt klotter som minskade mest.

Figur 2. Förändringar av antalet anmälda brott mellan första halvåret 2021 och första halvåret 2022 (procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas i staplarna).

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. Det är bland annat bidragsbrott, smuglingsbrott, alkoholbrott, miljöbrott och överträdelse av besöksförbud.

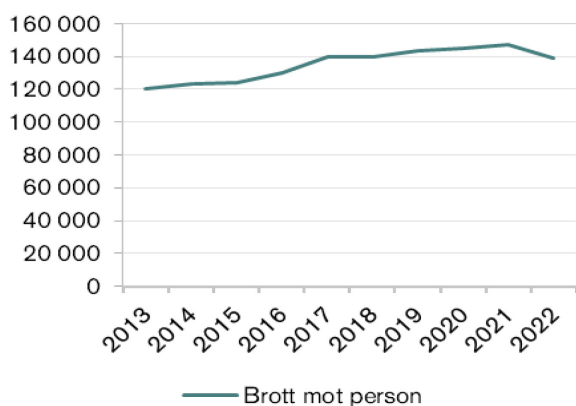
Utvecklingen av anmälda brott mot person

Med brott mot person avses brott som regleras i 3–7 kap. BrB. Denna brottskategori omfattar bland annat misshandel, ofredande samt olaga hot, som är de brottstyper som står för flest anmälningar av de anmälda brotten mot person första halvåret 2022. Övriga brottstyper i kategorin är bland annat dödligt våld, vållande till annans död eller till kroppsskada, sexualbrott, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse, egenmäktighet med barn samt olaga identitetsanvändning.

I detta kapitel beskrivs nivå och utveckling för kategorin brott mot person samt för några av de allvarliga brottstyper som ingår i kategorin.

Under det första halvåret 2022 anmäldes 138 740 brott mot person (3–7 kap. BrB), vilket var en minskning med 6 procent (-8 765 brott) jämfört med motsvarande period 2021. Jämfört med första halvåret 2013 har antalet anmälda brott inom kategorin ökat med 15 procent (+18 137 brott).

Figur 3. Antal anmälda brott mot person, första halvåret 2013–2022.

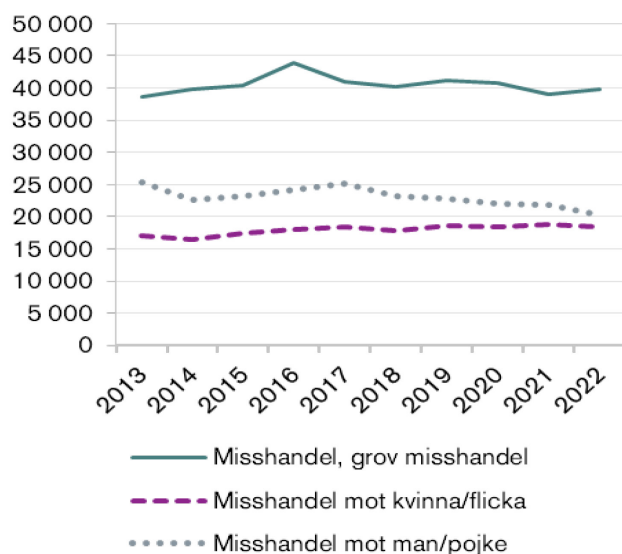
Misshandel

Totalt anmäldes 39 892 misshandelsbrott under det första halvåret 2022, vilket var en ökning med 2 procent (+931 brott) jämfört med motsvarande period 2021.

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor och flickor under första halvåret 2022 uppgick till 18 423, en minskning med 1 procent (-106 brott) jämfört med 2021. Antalet misshandelsbrott mot män och pojkar uppgick till 21 469, vilket var en ökning med 5 procent (+1 037 brott) jämfört med samma period året innan.

I jämförelse med det första halvåret 2013 har antalet anmälda misshandelsbrott totalt ökat med 3 procent, där de anmälda misshandelsbrotten mot kvinnor och flickor ökat med 2 203 brott (+14 %) samtidigt som anmälda misshandelsbrott mot män och pojkar minskat med 1 024 brott (-5 %).

Figur 4. Antal anmälda misshandelsbrott, totalt och uppdelat på kön, de första halvåren 2013–2022.

Av de misshandelsbrott som anmäldes under första halvåret 2022 var merparten, 70 procent, brott mot vuxna (18 år eller äldre), 8 procent mot barn i åldern 15–17 år, 17 procent mot barn i åldern 7–14 år och 5 procent mot barn i åldern 0–6 år. Åldersfördelningen följde samma mönster för både kvinnor/flickor och män/pojkar.

Tabell 2. Antal misshandelsbrott per åldersgrupp och kön, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, första halvåret 2022.

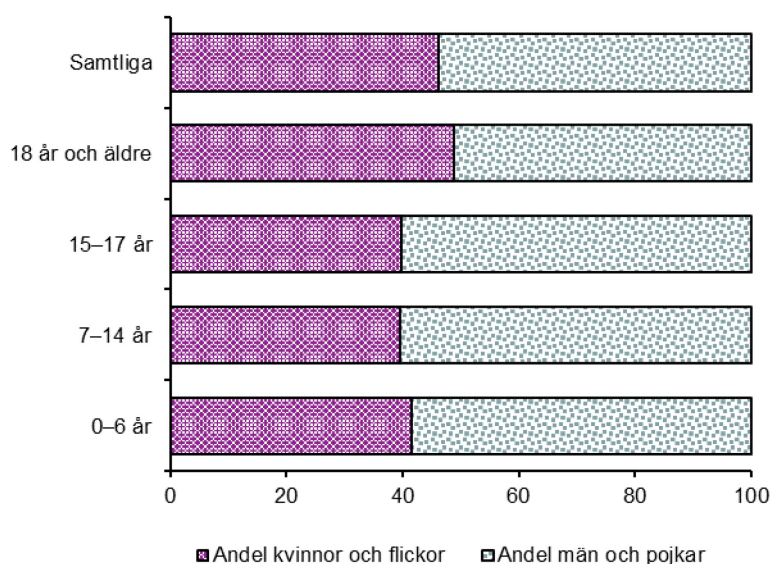
Ålder	Samtliga Antal	Samtliga Andel	Kvinnor och flickor Antal	Kvinnor och flickor Andel	Män och pojkar Antal	Män och pojkar Andel
0–6 år	1 821	5 %	758	4 %	1 063	5 %
7–14 år	6 724	17 %	2 661	14 %	4 063	19 %
15–17 år	3 294	8 %	1 311	7 %	1 983	9 %
18 år och äldre	28 053	70 %	13 693	74 %	14 360	67 %
Samtliga	39 892	100 %	18 423	100 %	21 469	100 %

Av samtliga anmälda misshandelsbrott under första halvåret 2022 var 46 procent brott mot kvinnor/flickor och 54 procent mot män/pojkar. Åldersgrupperna emellan var könsfördelningen likartad, dock något jämnare bland vuxna.

Tabell 3. Anmälda misshandelsbrott fördelat på brottsoffrets ålder och kön, första halvåret 2022.

Ålder	Andel kvinnor och flickor	Andel män och pojkar
0–6 år	42 %	58 %
7–14 år	40 %	60 %
15–17 år	40 %	60 %
18 år och äldre	49 %	51 %
Samtliga	46 %	54 %

Figur 5. Anmälda misshandelsbrott fördelat på brottsoffrets ålder och kön, första halvåret 2022.

Misshandel mot vuxna (18 år eller äldre)

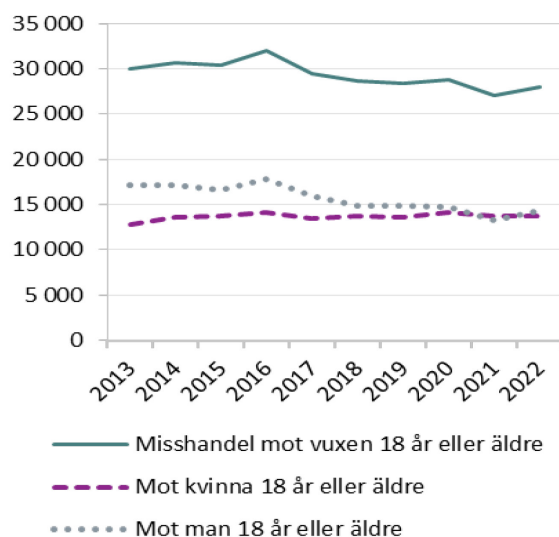
Totalt anmäldes 28 053 misshandelsbrott mot vuxna under det första halvåret 2022, vilket var en ökning med 4 procent (+1 013 brott) jämfört med motsvarande period 2021.

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor i åldern 18 år eller äldre minskade med 1 procent, till 13 693 brott, medan de anmälda misshandelsbrotten mot män i åldern 18 år eller äldre ökade med 8 procent, till 14 360 brott.

Jämfört med det första halvåret 2013 har antalet misshandelsbrott mot vuxna minskat med 6 procent (-1 902 brott) under det första halvåret 2022.

Minskningen avser endast anmälda misshandelsbrott mot män, som har minskat med 16 procent (-2 759 brott), medan antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor har ökat med 7 procent (+857 brott).

Figur 6. Antal anmälda misshandelsbrott mot vuxna, totalt och uppdelat på kön, första halvåret 2013–2022.

Misshandelsbrotten indelas även efter relationen mellan brottsoffret och gärningspersonen samt, för obekanta, efter brottsplatsen. Sedan den 1 januari 2021 är statistiken indelad i fyra relationstyper:

- närstående genom parrelation
- närstående genom släktskap/familj,
- annan slags relation och,
- obekant med offret.

På grund av att polisen under det första halvåret 2019 ändrade sättet att registrera misshandelsbrott är statistiken på den lägsta detaljnivån behäftad med osäkerhet, och därför redovisas här endast misshandel av bekant, som omfattar de tre första relationstyperna, samt misshandel av obekant.

För anmälda misshandelsbrott mot vuxna kvinnor under första halvåret 2022 var det vanligast (83 %) att brottet begicks av en för brottsoffret bekant person, och för anmälda misshandelsbrott mot män var motsvarande andel 50 procent.

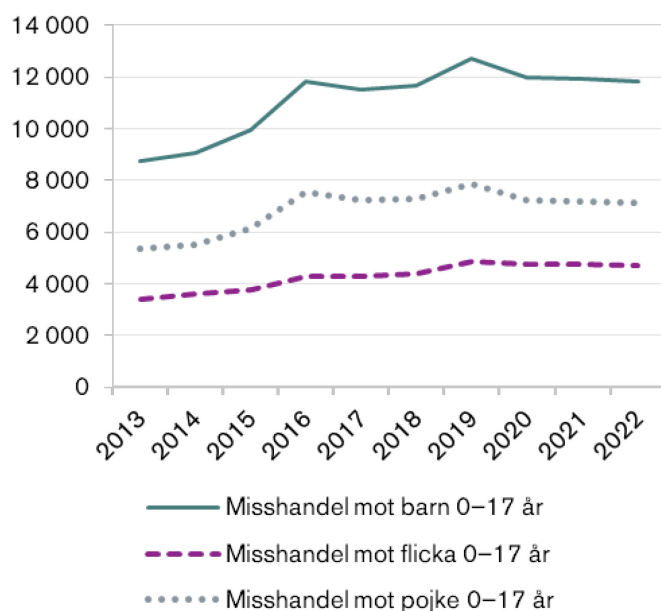
Tabell 4. Misshandelsbrott mot vuxna (18 år eller äldre), totalt och per kön, uppdelat på om gärningspersonen var bekant eller obekant för brottsoffret, första halvåret 2022.

Relation mellan offer och gärningsperson	Misshandel mot person 18 år eller äldre Antal	Misshandel mot person 18 år eller äldre Andel	Misshandel mot kvinna 18 år eller äldre Antal	Misshandel mot kvinna 18 år eller äldre Andel	Misshandel mot man 18 år eller äldre Antal	Misshandel mot man 18 år eller äldre Andel
Bekant med offret	18 131	67 %	11 488	83 %	6 643	50 %
Obekant med offret	8 909	33 %	2 298	17 %	6 611	50 %
Totalt	27 040	100 %	13 786	100 %	13 254	100 %

Misshandel mot barn i åldern 0–17 år

Under första halvåret 2022 anmäldes 11 839 misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år, vilket var en minskning med 1 procent (-82 brott) jämfört med det första halvåret 2021. Anmälda misshandelsbrott mot flickor 0–17 år minskade med 13 brott, och mot pojkar 0–17 år med 69 brott (-1 %). Sedan första halvåret 2013 har det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år) ökat med 3 081 brott (+35 %), och ökningen avser både flickor (+40 %) och pojkar (+32 %).

Figur 7. Antal anmälda misshandelsbrott mot barn (0–17 år), dels totalt, dels mot flickor respektive mot pojkar, första halvåren 2013–2022.

Våldtäkt

Under första halvåret 2022 anmäldes totalt 11 911 sexualbrott, vilket var en minskning med 8 procent (–983 brott) jämfört med första halvåret 2021. Sexualbrotten omfattar flera olika typer av gärningar. Nedan redovisas antalet anmälda våldtäkter, vilka utgjorde 39 procent av alla anmälda sexualbrott. För uppgifter om övriga sexualbrott, se tabeller på www.bra.se.

Första halvåret 2022 anmäldes totalt 4 654 våldtäktsbrott inklusive oaktsam våldtäkt⁴, varav 172 anmälda brott avsåg oaktsam våldtäkt där 158 var riktade mot kvinnor/flickor och resterande 14 mot män/pojkar. I den fortsatta redovisningen nedan ingår inte oaktsam våldtäkt eftersom redovisningen avser perioden 2013–2022 och oaktsam våldtäkt infördes i lagstiftningen den 1 juli 2018.

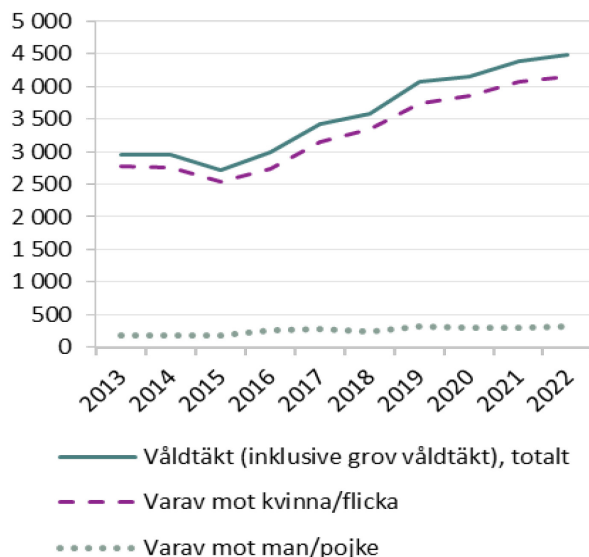
Under första halvåret 2022 anmäldes 4 482 våldtäktsbrott, vilket var en ökning med 2 procent (+92 brott) jämfört med första halvåret 2021. Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor/flickor uppgick till 4 155 brott, en ökning med 2 procent (+73 brott).⁵ Antalet anmälda våldtäkter mot män/pojkar uppgick till 327 brott, en ökning med 19 brott jämfört med första halvåret 2021.

Jämfört med första halvåret 2013 har antalet anmälda våldtäkter ökat med 52 procent (+1 537 brott). Det låg på en relativt stabil nivå mellan 2013 och 2016, för att därefter successivt öka.

⁴ Den 1 juli 2018 infördes en ny paragraf (oaktsam våldtäkt 1 a §) i 6 kap. BrB.

⁵ Första halvåret 2022 anmäldes ett enskilt ärende med cirka 350 brott gällande våldtäkt mot flicka under 15 år. Det enskilda ärendet påverkar utvecklingen av anmälda våldtäktsbrott. För utan det ärendet skulle det totala antalet anmälda våldtäktsbrott, samt anmäld våldtäkt mot kvinnor/flickor, ha minskat första halvåret 2022 jämfört med första halvåret 2021.

Figur 8. Antalet anmälda våldtäkter, totalt och uppdelat på kön, första halvåret 2013–2022.

Ökningen under perioden kan delvis kopplas till förändringar i sexualbrottslagstiftningen, som inneburit att fler gärningar än tidigare bedöms som våldtäkt.⁶ Bland annat utvidgades våldtäktsbegreppet den 1 juli 2013 i och med att begreppet ”särskilt utsatt situation” infördes i lagstiftningen, och den 1 juli 2018 ändrades gränsen för straffbar gärning mot vuxna genom att understryka att frivilligheten för deltagandet ska vara uttalat. Utöver lagstiftningen kan även förändringar i anmälningsbenägenheten påverka antalet anmälda våldtäkter.

Vid tolkning av statistiken bör man dessutom tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan ha viss påverkan på utvecklingen av statistiken. Brå sammanställer årligen en lista över stora ärenden som kunnat identifieras i underlaget till statistiken som ett tolkningsstöd.⁷ För en redogörelse av identifierade stora ärenden i den preliminära statistiken över anmälda brott 2022 se avsnittet *Jämförbarhet över tid*.

⁶ Den 1 april 2005 trädde en ny sexualbrottslagstiftning i kraft som bland annat innebär att vissa gärningar som tidigare rubricerats som sexuellt utnyttjande rubriceras som våldtäkt.

⁷ Första halvåret 2022 anmäldes ett enskilt ärende med cirka 350 brott gällande våldtäkt mot flicka under 15 år. Något motsvarande stort ärende har inte identifierats för första halvåret 2021. Det enskilda ärendet 2022 påverkar därmed utvecklingen av anmälda våldtäktsbrott. För utan det ärendet skulle det totala antalet anmälda våldtäktsbrott, samt anmäld våldtäkt mot kvinnor/flickor, ha minskat första halvåret 2022 jämfört med första halvåret 2021.

Av de anmälda våldtäkterna första halvåret 2022 riktades 54 procent mot vuxna, 13 procent mot barn i åldern 15–17 år och 34 procent mot barn under 15 år. En liknande åldersfördelning gällde för kvinnor/flickor. För de anmälda våldtäkterna mot män/pojkar riktades 44 procent mot vuxna män, 10 procent mot pojkar i åldern 15–17 år och 46 procent mot pojkar under 15 år.

Tabell 5. Antal anmälda våldtäkter per åldersgrupp och kön, samt procentuell könsfördelning för de olika åldersgrupperna, första halvåret 2022.

Ålder	Samtliga Antal	Samtliga Andel	Kvinnor och flickor Antal	Kvinnor och flickor Andel	Män och pojkar Antal	Män och pojkar Andel
0–14 år	1 517	34 %	1 365	33 %	152	46 %
15–17 år	561	13 %	529	13 %	32	10 %
18 år och äldre	2 404	54 %	2 261	54 %	143	44 %
Samtliga	4 482	100 %	4 155	100 %	327	100 %

Av de anmälda våldtäktsbrotten under det första halvåret 2022, avsåg 93 procent brott riktade mot kvinnor/flickor och 7 procent mot män/pojkar. Fördelningen var likartad mellan åldersgrupperna, med undantag för våldtäkt mot barn under 15 år, där andelen brott mot män/pojkar (10 %) var större än i övriga åldersgrupper.

Tabell 6. Anmälda brott om våldtäkt fördelat på brottsoffrets ålder och kön, första halvåret 2022.

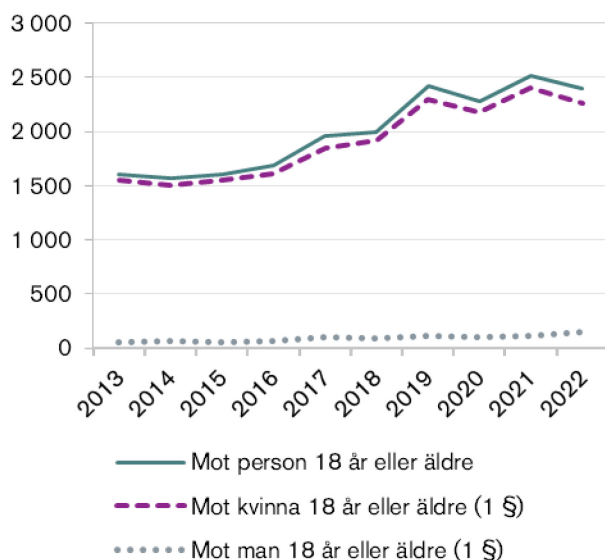
Ålder	Andel kvinnor och flickor	Andel män och pojkar
0–14 år	90 %	10 %
15–17 år	94 %	6 %
18 år och äldre	94 %	6 %
Samtliga	93 %	7 %

Våldtäkt mot vuxna (18 år eller äldre)

Av de anmälda våldtäktsbrotten utgjordes 2 404 av våldtäkter mot vuxna, vilket var 5 procent färre (-118 brott) jämfört med första halvåret 2021. Antalet anmälda våldtäkter mot kvinnor var 6 procent färre (-143 brott), medan de anmälda våldtäktsbrotten mot män ökade med 25 brott (+21 %).

Jämfört med första halvåret 2013 har antalet anmälda våldtäktsbrott mot vuxna ökat med 50 procent (+798 brott) första halvåret 2022. De anmälda våldtäkterna mot kvinnor har ökat med 706 brott (+45 %) och mot män med 92 brott (+180 %).

Figur 9. Antalet anmälda våldtäkter mot vuxna (18 år eller äldre), totalt och uppdelat på kön, första halvåret 2013–2022.

Av de anmälda våldtäkterna mot vuxna under första halvåret 2022 var 94 procent brott mot en kvinna och 6 procent mot en man.

Sedan 2021 indelas våldtäktsbrotten mot vuxna efter fyra typer av relationer mellan brottsoffret och gärningspersonen: närstående genom parrelation, närstående genom släktskap/familjrelation, annan sorts relation eller bekantskap samt obekanta.

Av samtliga anmälda våldtäktsbrott under första halvåret 2022 var brottsoffret och gärningspersonen närstående genom parrelation i 31 procent, närstående genom släktskap eller familj i 2 procent och i en annan slags relation eller bekantskap i 40 procent av fallen. Resterande 27 procent av de anmälda våldtäkterna hade begåtts av en obekant gärningsperson.

Relationsmönstret skiljer sig dock något åt mellan könen. Den vanligaste relationstypen vid anmälda våldtäktsbrott mot vuxna var i en annan sorts relation eller bekantskap för både kvinnor (40 %) och män (39 %). För anmälda våldtäkter mot kvinnor var relationstypen våldtäkt av närstående genom parrelation näst vanligast med en andel på 32 procent, där motsvarande andel för män var 20 procent. För anmälda våldtäkter mot män var det i stället näst vanligast med en obekant gärningsperson med andel på 36 procent. Motsvarande andel för kvinnor var 27 procent.

Tabell 7. Antal anmälda våldtäkter mot person 18 år eller äldre uppdelat på relationstyp och kön, samt procentuell relationstypsfördelning för respektive kön, första halvåret 2022.

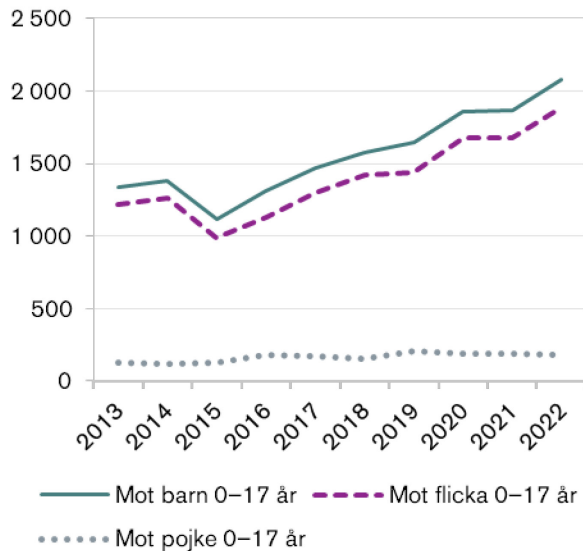
Relation mellan offer och gärningsperson	Mot person 18 år eller äldre Antal	Mot person 18 år eller äldre Andel	Mot kvinna 18 år eller äldre Antal	Mot kvinna 18 år eller äldre Andel	Mot man 18 år eller äldre Antal	Mot man 18 år eller äldre Andel
Närstående genom parrelation	742	31 %	714	32 %	28	20 %
Närstående genom släktskap/familj	55	2 %	48	2 %	7	5 %
Annan sorts relation eller bekantskap	955	40 %	899	40 %	56	39 %
Obekant med offret	652	27 %	600	27 %	52	36 %
Totalt	2 404	100 %	2 261	100 %	143	100 %

Våldtäkt mot barn 0–17 år

Av samtliga anmälda våldtäktsbrott under det första halvåret 2022 uppgick våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år till 46 procent (2 078 brott). Jämfört med det första halvåret 2021 ökade antalet anmälda brott med 210 brott (+11 %). De anmälda våldtäktsbrotten mot flickor 0–17 år ökade med 216 brott (+13 %) till 1 894, medan de anmälda våldtäktsbrotten mot pojkar 0–17 år minskade med 6 brott (–3 %) till 184 anmälda brott.

Jämfört med det första halvåret 2013 har antalet anmälda våldtäktsbrott mot barn i åldern 0–17 år ökat med 55 procent (+739 brott) för första halvåret 2022, och ökningen avser våldtäktsbrott mot både flickor (+56 %) och pojkar (+48 %).

Figur 9. Antalet anmälda våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år, totalt och uppdelat på kön, första halvåret 2013–2022.

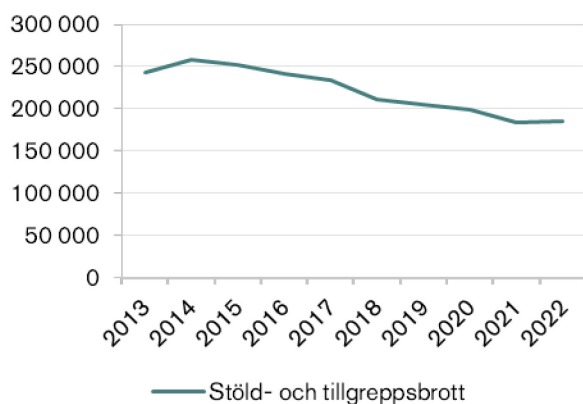
Stöld- och tillgreppsbrott

Med stöld- och tillgreppsbrott avses brott som regleras i 8 kap. BrB. Av dessa brott var de antalsmässigt största brottstyperna det första halvåret 2022 stöld ur och från motordrivet fordon, butiksstöld samt cykelstöld, som tillsammans utgjorde 39 procent av de anmälda stöld- och tillgreppsbrotten. I detta kapitel beskrivs nivå och utveckling för kategorin stöld- och tillgreppsbrott som helhet samt för två av de grävsta brottstyperna inom kategorin.

Under det första halvåret 2022 anmäldes 184 784 stöld- och tillgreppsbrott, vilket i stort var oförändrat jämfört med motsvarande period 2021. Den brottstyp för vilket antalet anmälda brott minskade mest var inbrottsstöld i kontor (-22 %, motsvarande 251 färre anmälda brott), samtidigt som stöld av diesel ur större fordonstank var den brottstyp som ökade mest (+130 %, motsvarande 1 339 fler anmälda brott).

I jämförelse med första halvåret 2013 har antalet anmälda stöldbrott under första halvåret 2022 minskat med 24 procent (-58 771 brott).

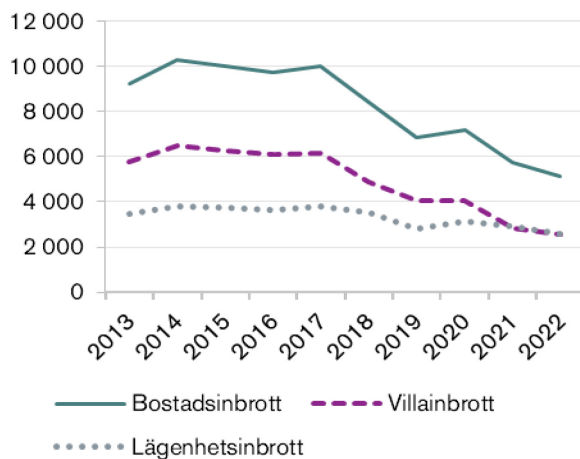
Figur 10. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, första halvåret 2013–2022.

Bostadsinbrott

Under första halvåret 2022 anmäldes totalt 5 130 bostadsinbrott, vilket var en minskning med 11 procent jämfört med första halvåret 2021. Antalet anmälda inbrott i villa och radhus minskade med 9 procent⁸, till 2 563 brott, och de anmälda lägenhetsinbrotten minskade med 13 procent, till 2 567 brott.

Figur 11. Antal anmälda bostadsinbrott, första halvåret 2013–2022.

⁸ Nivåerna i halvårsstatistiken för anmälda villainbrott skiljer sig något från helårsstatistiken, då dessa brott har en mer säsongsbetonad prägel. Vid en djupare analys framträder november som den månad då det anmäls flest villainbrott, tätt följd av december och oktober. Denna säsongsvariation återfinns inte bland lägenhetsinbrotten, som endast uppvisar mindre variationer i antal anmälda brott under året.

Bedrägeribrott

Med bedrägeribrott avses brott som regleras i 9 kap. BrB.

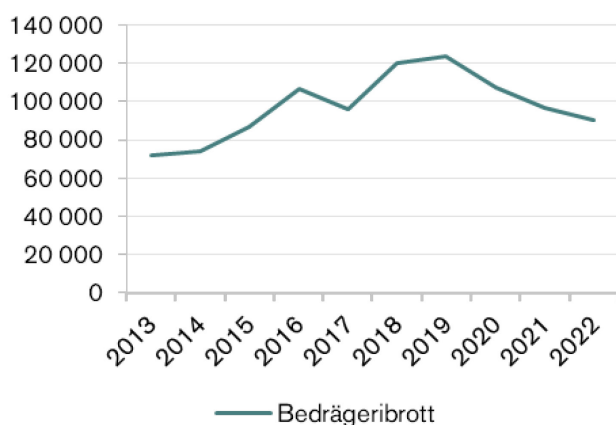
De två antalsmässigt största brottstyperna, kortbedrägeri och annonsbedrägeri, utgjorde tillsammans 47 procent av samtliga anmälda bedrägeribrott för första halvåret 2022. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin bedrägeribrott.

Under första halvåret 2022 anmäldes 90 311 bedrägeribrott⁹, en minskning med 7 procent (-6 561 brott) jämfört med motsvarande period 2021. Den bedrägeribrottstyp som minskade mest i antal anmälda brott var identitetsbedrägerier (-4 472 brott), medan befogenhetsbedrägeri var den som ökade mest (+2 543 brott).

Jämfört med det första halvåret 2013 har antalet anmälda bedrägeribrott ökat med 26 procent, motsvarande 18 529 fler anmälda bedrägeribrott under första halvåret 2022.

Antalet anmälda brott varierar dock mellan olika typer av bedrägerier, bland annat beroende på omständigheterna kring brottet samt myndigheters och privata aktörers förmåga att upptäcka de brott som riktas mot dem. Bedrägeri är ett typiskt seriebrott, där en enda gärningsperson kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. De anmälda bedrägeribrotten har sedan 2020 minskat efter uppgångar under flera år.

Figur 12. Antal anmälda bedrägeribrott, första halvåren 2013–2022.

⁹ Exklusive bidragsbrott.

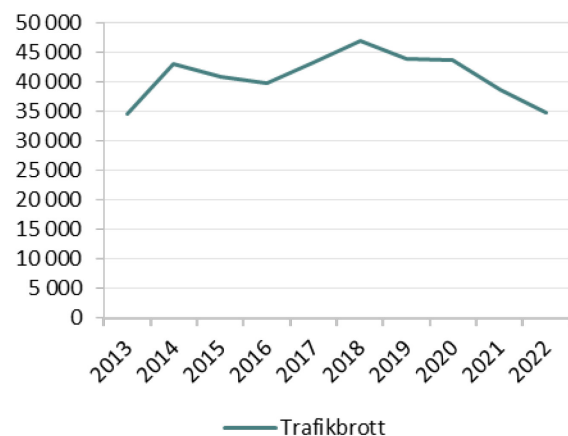
Trafikbrott

Med trafikbrott avses här brott som regleras i trafikbrottslagen (1951:649). Av samtliga anmälda trafikbrott är de antalsmässigt största brottstyperna olovlig körning och rattfylleribrott som tillsammans utgjorde 66 procent av de anmälda trafikbrotten första halvåret 2022. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin trafikbrott samt för brottstypen rattfylleribrott.

Under det första halvåret 2022 anmäldes 34 785 trafikbrott, vilket var en minskning med 3 936 brott (-10 %) jämfört med första halvåret 2021.

Trafikbrott tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i huvudsak är ett resultat av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Figur 13. Antal anmälda trafikbrott, första halvåren 2013–2022.

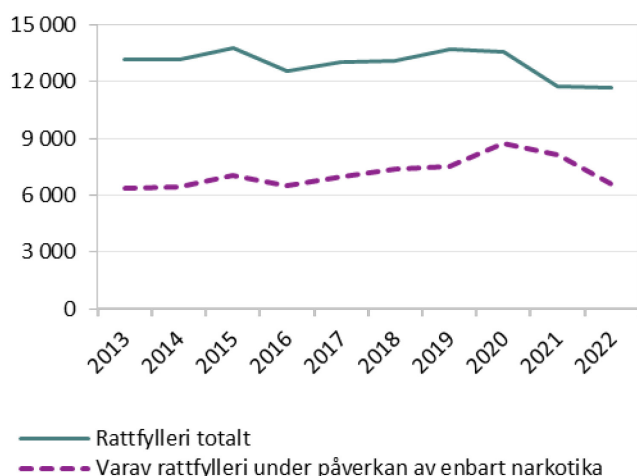
Rattfylleribrott

Under första halvåret 2022 anmäldes totalt 11 679 rattfylleribrott, vilket var en minskning med 54 anmälda brott jämfört med första halvåret 2021.

Underkategorin rattfylleri under påverkan av enbart narkotika, så kallat drograttfylleri, minskade med 19 procent, till 6 594 brott, samtidigt som övrigt rattfylleri ökade med 42 procent, till 5 085 brott.

Jämfört med första halvåret 2013 har antalet anmälda rattfylleribrott minskat med 11 procent (-1 447 brott) första halvåret 2022.

Figur 14. Antal anmälda rattfylleribrott, första halvåret 2013–2022.

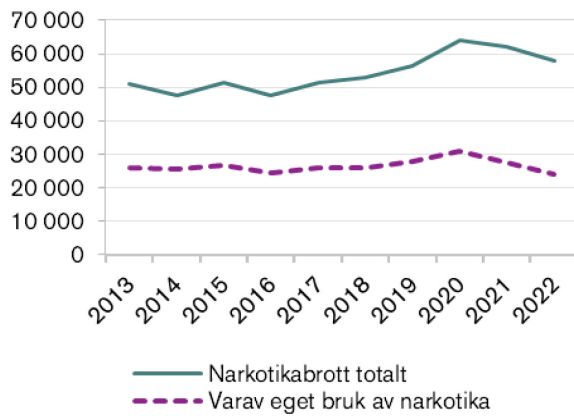
Narkotikabrott

Med narkotikabrott avses brott som regleras i narkotikastrafflagen (1951:649). Av samtliga anmälda narkotikabrott är den antalsmässigt största brottstypen eget narkotikabruk, som utgjorde 42 procent av de anmälda narkotikabrotten första halvåret 2021. I detta avsnitt beskrivs nivå och utveckling för kategorin narkotikabrott samt brottstypen eget bruk av narkotika.

Under första halvåret 2022 minskade antalet anmälda brott mot narkotikastrafflagen med 7 procent, till 57 758 anmälda brott. Antalet anmälda brott om eget bruk av narkotika minskade med 3 418 anmälda brott (-12 %), till 24 081 anmälda brott.

I jämförelse med första halvåret 2013 har antalet anmälda brott mot narkotikastrafflagen ökat med 13 procent (+6 696 brott) under första halvåret 2022, samtidigt som anmälda brott om eget bruk av narkotika minskat med 7 procent (-1 922 brott)

Figur 15. Antal anmälda narkotikabrott, första halvåret 2013–2022.

Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripandeverksamhet.

Regionala resultat

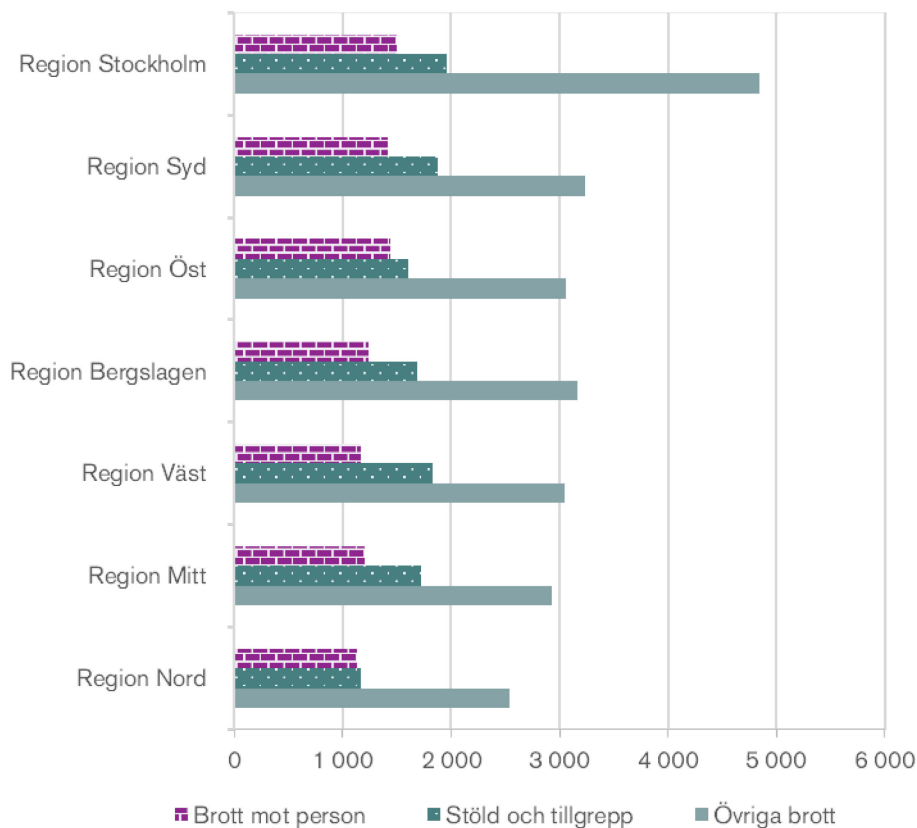
Sedan den 1 januari 2015 är Polismyndigheten indelad i sju polisregioner.

I relation till folkmängden anmäldes totalt sett flest brott i region Stockholm, 8 302 anmälda brott per 100 000 invånare under första halvåret 2022.

Motsvarande antal för region Nord, som hade lägst antal anmälda brott per 100 000 invånare, var 4 847 anmälda brott.

Antal anmälda brott mot person varierade i regionerna mellan 1 135 och 1 495 anmälda brott per 100 000 invånare, medan antalet stöld- och tillgreppsbrott var i intervallet 1 171 till 1 964 anmälda brott per 100 000 invånare.

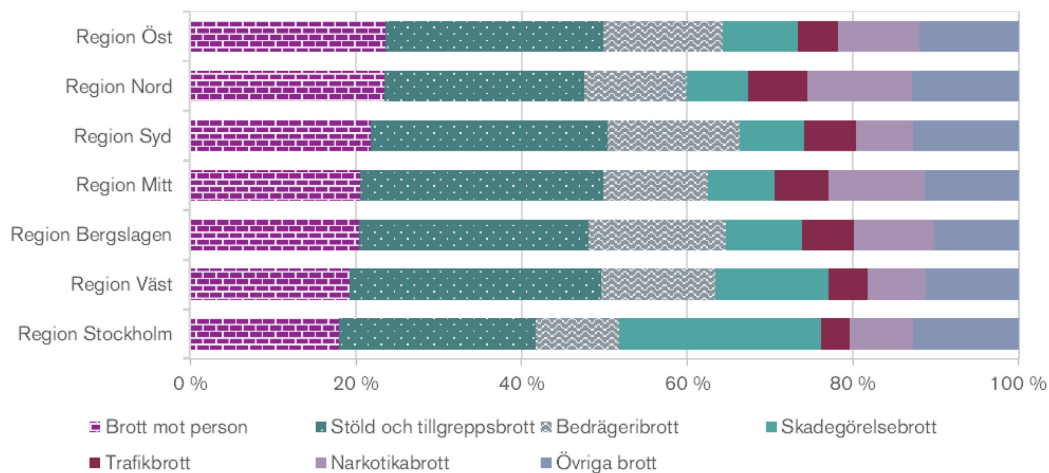
Figur 16. Antal anmälda brott per 100 000 invånare regionvis, första halvåret 2022.

I regionerna utgjorde andelen anmälda brott mot person i genomsnitt 21 procent av samtliga anmälda brott för första halvåret 2022. Högst andel hade region Öst (24 %) och lägst andel hade region Stockholm (18 %).

I region Stockholm utgjorde i stället skadegörelsebrott en större andel av regionens samtliga anmälda brott (24 %) jämfört med övriga regioner, vilka i genomsnitt hade en andel på 11 %.

Figur 17. Andel anmälda brott av totalt antal anmälda brott i respektive region, efter brottskategorier, första halvåret 2022.

Några nya redovisningar 2022

Från och med 2022 särredovisas ett antal nya brottstyper i statistiken. För detaljerad information om antalet anmälda brott, se grundtabellerna på www.bra.se.

- Ny lagstiftning har tillkommit i brottsbalken 4 kap. (brott mot frid och frihet) barnfridsbrott (3 §). Sedan den 1 januari 2022 redovisas barnfridsbrott uppdelat på kön i statistiken, och under första halvåret 2022 anmäldes 4 548 sådana brott, 2 345 brott mot flickor och 2 203 brott mot pojkar.
- Ny lagstiftning har tillkommit i brottsbalken 4 kap. (brott mot frid och frihet) uppmaning till självmord (7a § 1 st.) och oaktsam uppmaning till självmord (7a § 2 st.). Sedan den 1 januari 2022 redovisas dessa brott uppdelat på ålder och kön i statistiken. Under första halvåret 2022 anmäldes 81 respektive 10 sådana brott.
- Ny lagstiftning har tillkommit i brottsbalken 9 kap. (bedrägeribrott), olovlig befattning med betalningsverktyg (3c §). Sedan den 1 januari 2022 redovisas dessa brott i statistiken, och för första halvåret 2022 anmäldes 12 sådana brott.

Beskrivning av statistiken

Nedan följer en kortfattad beskrivning av statistiken över anmälda brott. För en mer utförlig beskrivning, se statistikens kvalitetsdeklaration.

Statistikens ändamål

Statistiken över anmälda brott beskriver den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige, per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter, och för att belysa den anmälda brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Statistiken är deskriptiv och ger inga djupgående förklaringar till de förändringar som skett under en period.

Statistiken över anmälda brott omfattar endast den andel brott som kommer till polisens och andra brottsutredande myndigheters kännedom, och belyser således långt ifrån alla brott som begås i samhället. För en mer heltäckande bild av den faktiska brottsligheten behövs även andra källor, till exempel självdeklarationsundersökningar eller brottsofferundersökningar såsom Nationella trygghetsundersökningen (NTU).

Statistikens innehåll

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som under redovisningsperioden anmälts till och registrerats av Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket eller Ekobrottsmyndigheten. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället, och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent av dem ligger brottsplatsen utomlands.

Det som redovisas är det totala antalet anmälda brott, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, eller där brott inte kan styrkas. Detta är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. När det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det, vid jämförelser med Brås

specialstudie av anmält dödligt våld¹⁰ och med dödsorsaksstatistiken och annan forskning, visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit till följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 25 och 35 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken.

För brott som anmälts till och registrerats av Tullverket (huvudsakligen smuglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. De ärenden som tullen lägger ner i ett tidigare skede kommer således inte med i statistiken.

Klassificering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)¹¹, brott mot trafikbrottslagen, brott mot narkotikastrafflagen och brott mot specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan.

Försök, förberedelse och stämpling¹² till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen, klassificeras det i enlighet med regler som utfärdats av Brå i samråd med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott*, som finns på Brås webbplats, www.bra.se.

Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Klassificeringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt. Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av dokumentet *Riktlinjer för antalsräkning av brott*, som bland annat finns på Brås webbplats, www.bra.se.

¹⁰ När det gäller dödligt våld genomför Brå sedan 2002 en årlig specialstudie för att kunna presentera ett så korrekt antal fall av dödligt våld som möjligt. Sedan 2013 presenteras studiens resultat i en separat rapport, *Konstaterade fall av dödligt våld*, som finns tillgänglig på Brås webbplats, www.bra.se. Rapporten publiceras i samband med den slutliga statistiken.

¹¹ Dock ingår inte följande brott: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

¹² Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas att en person antingen i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet, per region där brottet anmäls (vanligtvis) och per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun, och då redovisas brottet under okänd kommun i den polisregion där det anmäls.

Den 1 januari 2015 omorganiserades Polismyndigheten. De 21 länspolismyndigheterna omvandlades till en myndighet, indelad i sju regioner. Dessa sju polisregioner har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Åklagarmyndigheten har anpassat sin organisation med motsvarande områden. Med början 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna i stället för efter län.

I figur 18 nedan redovisas de nya polisregionerna, och i tabell 8 de län som ingår i respektive region och befolkningsmängden i regionerna.

Figur 18. Indelning i de sju nya polisregionerna.

Tabell 8. Länens indelning i polisregioner och befolkningsmängd i respektive region 2021.

Region	Län	Befolkningsmängd 2021
Region Nord	Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland	899 000
Region Mitt	Gävleborg, Uppsala, Västmanland	953 000
Region Stockholm	Stockholm, Gotland	2 450 000
Region Öst	Jönköping, Södermanland, Östergötland	1 130 000
Region Väst	Hallands, Västra Götaland	2 070 000
Region Syd	Kalmar, Blekinge, Kronoberg, Skåne	2 000 000
Region Bergslagen	Dalarna, Värmland, Örebro	876 000

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis, tull och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan, som läggs in i Polisens ärendehanteringssystem, Durtvå, och sedan levereras till Brå. Även uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem levereras till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförbarhet över tid

Statistik över anmälda brott har förts sedan 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, bland annat genom ny insamlingsteknik och nya redovisningssätt. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser över tid.

Enskilda ärenden med många brott kan påverka statistiken

Enstaka ärenden som omfattar en stor mängd anmälda brott kan ge upphov till märkbara förändringar mellan olika år, i statistiken över anmälda brott, uppklarade brott och misstänkta personer. Det gäller i synnerhet brottskategorier eller redovisningsområden där nivån vanligtvis är relativt låg.

Sådana stora ärenden kan skapa problem vid jämförelser över tid och osäkerhet om huruvida en förändring är generell. Stora ärenden är ovanliga, men bör beaktas vid tolkning av statistiken. Nedan följer en sammanställning av de stora ärenden, med 100 eller fler brott, som har identifierats under de senaste fem åren, i fallande ordning efter antalet brott.

Tabell 9. Sammanställning av stora ärenden i statistiken första halvåret 2022.

Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika Narkotikastrafflagen	Nord	100
1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	110

Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Syd	110
1	Våldtäkt mot flicka under 15 år (6 kap. BrB)	Öst	350

Tabell 10. Sammanställning av stora ärenden i statistiken 2021.

Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
2	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Nord	130 och 180
2	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Mitt	100 och 120
1	Dataintrång genom olovlig registerslagning (4 kap. BrB)	Stockholm	300
1	Tagande av muta (10 kap. BrB)	Stockholm	110
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Stockholm	140
1	Artskyddsbrott (Brott mot miljöbalken)	Stockholm	110
1	Övrigt dataintrång (4 kap. BrB)	Stockholm	340
1	Utnyttjande av barn för sexuell posering (6 kap. BrB)	Öst	150
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Väst	110
1	Övrigt klotter (4 kap. BrB)	Syd	810
1	Kortbedrägeri utan fysiskt kort (bidragsbrottslagen)	Syd	190
3	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	160

Tabell 11. Sammanställning av stora ärenden i statistiken 2020.

Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Nord	140
1	Bedrägeri genom social manipulation (9 kap. BrB)	Mitt	250
1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	210
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Stockholm	120

Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Hets mot folkgrupp (16 kap. BrB)	Stockholm	120
1	Överträdelse av kontaktförbud (lagen om kontaktförbud)	Stockholm	115
2	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Öst	115 och 100
1	Överträdelse av kontaktförbud (lagen om kontaktförbud)	Öst	210
1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Väst	140
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Väst	120
1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Väst	100
1	Identitetsbedrägeri (9 kap. BrB)	Väst	100
1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	430
1	Identitetsbedrägeri (4 kap. BrB)	Syd	120
1	Falskt larm (16 kap. BrB)	Syd	120
1	Överträdelse av kontaktförbud (16 kap. BrB)	Syd	110
2	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	100 och 150
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (9 kap. BrB)	Bergslagen	100
1	Sexuellt övergrepp inkl. grovt, mot flicka under 15 år (6 kap. BrB)	Bergslagen	160
1	Utnyttjande av barn för sexuell posering inkl. grovt (6 kap. BrB)	Bergslagen	110

Tabell 12. Sammanställning av stora ärenden i statistiken 2019.

Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Nord	110
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Nord	100
2	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	140 vardera
2	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	120

Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Stockholm	120
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Stockholm	120
1	Grovt skattebrott (skattebrottslagen)	Stockholm	100
1	Hot mot tjänsteman (17 kap. BrB)	Öst	260
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Väst	100
1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	340
1	Våldtäkt mot kvinna 18 år eller äldre (6 kap. BrB)	Syd	140
4	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Syd	100, 130, 260, 300
1	Utpressning (9 kap. BrB)	Syd	180
1	Skattebrott (skattebrottslagen)	Syd	100
1	Kortbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	120

Tabell 13. Sammanställning av stora ärenden i statistiken 2018.

Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Nord	120
2	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Nord	100 och 120
2	Datorbedrägeri (9 kap. BrB)	Mitt	100 och 120
1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Mitt	820
1	Skattebrott (skattebrottslagen)	Stockholm	270
1	Kontokortsbedrägeri (9 kap. BrB)	Stockholm	1 095

Antal ärenden	Brottstyp (Brottskategori)	Region	Antal anmälda brott (cirka)
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)	Öst	100
1	Överträdelse av kontaktförbud (lagen om kontaktförbud)	Öst	100
1	Förskingring (10 kap. BrB)	Syd	120
1	Ofredande mot flicka under 18 år (4 kap. BrB)	Syd	580
1	Trolöshet mot huvudman (10 kap. BrB)	Syd	110
1	Våldtäkt mot flicka 15–17 år. (6 kap. BrB)	Syd	190
1	Våldtäkt mot flicka under 15 år (6 kap. BrB)	Syd	100
1	Samlag med avkomling eller syskon, mot kvinna (18 år eller äldre) (6 kap. BrB)	Syd	150
1	Dataintrång (4 kap. BrB)	Syd	100
1	Överlåtelse, inkl. vårdslöshet med narkotika (narkotikastrafflagen)	Syd	650
1	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Syd	140
1	Bidragsbrott mot Försäkringskassan (bidragsbrottslagen)		100
3	Övrigt bedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	150, 150 och 270
1	Datorbedrägeri (9 kap. BrB)	Bergslagen	110

Tekniska och juridiska förändringar

Nedan följer en sammanställning av olika systemtekniska och lagstiftningsmässiga förändringar sedan 1965, som i olika utsträckning har påverkat statistiken över anmälda brott. Dessa förändringar bör beaktas vid tolkning av statistiken. De är redovisade i omvänd kronologisk ordning, med de senaste förändringarna först. Styckena är skrivna så att de kan läsas separat. Den som är intresserad av ett specifikt år, kan gå direkt till det aktuella stycket.

- Brottskoderna som ligger till grund för statistiken revideras minst en gång per år. Förändringar av brottskoder kan generera förändringar i statistiken. Se *Klassificering av brott* på www.bra.se.
- Under första kvartalet 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Pandemin har påverkat samhället sedan dess. Den har, i olika skeden under perioden sedan dess, inneburit att regler och rekommendationer om social distansering har införts, vilket har lett till minskad rörelse och aktivitet i samhället. Det i sin tur har påverkat den anmälda brottsligheten. Framför allt har minskningar av anmälda brott som vanligtvis sker i det offentliga rummet kopplats samman med pandemin. Det gäller till exempel misshandel av obekant, personrån, fickstölder och stölder från restauranger, biografen, nöjes- och samlingslokaler och idrottsanläggningar. Pandemin har även påverkat de brottsutredande myndigheternas verksamhet, vilket i vissa fall inneburit förändrade arbetssätt. För Polisen har pandemin även inneburit ett minskat tryck på viss verksamhet, exempelvis kommanderingar till fotbollsmatcher och andra evenemang, vilket har frigjort resurser som tillfälligt har styrts om till bland annat yttre tjänst för ökad synlighet på gator och torg och till arbete med att utreda brott. Det har troligtvis haft en inverkan på ett ökat antal anmälda narkotikabrott, och även på anmälda skadegörelsebrott genom att många skadegörelsebrott, även de som härrör från tidigare perioder, kunde registreras under 2020.
- I februari 2021 infördes juridisk informationsförsörjning (JIF) i Polisens ärendehanteringssystem Durtvå. JIF har tagits fram inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet med rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Syftet med RIF är att genom en digitalt sammanlänkad rättskedja bland annat öka både effektiviteten och kvaliteten inom rättsväsendet. I det arbetet är ett gemensamt system för den juridiska informationen en viktig del i kommunikationen mellan Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och övriga rättsvårdande myndigheter. Införandet av JIF i Durtvå föranledde och innebar till viss del ett ändrat arbetssätt för användarna av Durtvå. Bland annat ska både lagrum och brottskod uppges för alla brott som läggs in i anmälningar och ärenden, medan polisen tidigare endast har angett brottskod. Det ändrade arbetssättet skulle kunna påverka registreringen av brott och i förlängningen statistiken över anmälda brott, och bör därför beaktas vid jämförelser som sträcker sig över tidpunkten för införandet. Brå har i interna analyser identifierat ett förändrat registreringsätt avseende brottskoder för relationstyper för misshandel av bekant i samband med införandet, som påverkat nivåerna och jämförbarheten över tid för just

dessa brottstyper i statistiken. För att få mer kunskap genomför Brå en djupare kvalitetsstudie av dessa brottskoder under 2022.

- År 2020 infördes nya definitioner av olika relationer vid brott mot person. Förändringen genomfördes för att uppfylla krav på uppgifter i den internationella såväl som den nationella statistikrapporteringen. Vid sidan av relationstypen obekant, infördes tre nya relationsindelningar:
 - Är eller har varit närstående genom parrelation – relation genom äktenskap, sambo, särbo eller flickvän/pojkvän.
 - Är eller har varit närstående genom släktskap/familj – relation genom blodsband, adoption eller annat släktskap, exempelvis genom släktings parrelation.
 - Är eller har varit bekanta genom annan slags relation – annan relation än närstående genom parrelation eller släktskap/familj.

Införandet av de nya relationsindelningarna innebär att statistiken över misshandel i nära relation från och med redovisningsåret 2020 inte är jämförbar med tidigare år.

- År 2019 implementerades en temporär lösning för hantering av stora ärenden, som innebär att rättsväsendets verksamheter får hantera stora antal brott/brottsmisstankar sammanhållet, genom att registrera endast ett brott/brottsmisstanke försedd med en antalsiffra. Den temporära lösningen bygger på de situationer där verksamheten inte har något behov av att saredovisa brottsmisstankarna, till exempel i fall av likartad brottslighet. Bakgrunden till hanteringen är tekniska begränsningar i myndigheternas verksamhetsstöd, och hög arbetsbelastning vid registrering av information till följd av omfattande ärenden. Brå blir informerade när lösningen tillämpas. Informationen används för att skatta vilken effekt de sammanhållna brotten och brottsmisstankarna har på nivåer och utveckling i statistiken, i syfte att kunna tillgodose en adekvat tolkning av statistiken.
- Från och med andra halvåret 2017 har Polisen en ny rutin för registrering av smitning från trafikolycksplats. Rutinen innebär att även lindrigare brott anges som brott mot trafikbrottslagen (1951:649) 5 § och inkluderas i brottstypen. Från och med 2018 redovisas brottstypen i statistiken indelat på allvarligare brott (med betydande materialskador, personskador eller dödligt utfall) och på lindrigare brott (med inga eller lindriga material- och personskador). Se även punkten nedan, om smitning från parkeringsskada (under 2013). Förändringarna 2013 och 2017 begränsar jämförbarheten över tid från och med 2013.

- I januari 2016 gjordes ett förtydligande av namnen på brottskoderna för misshandel i nära relation/ej i nära relation (koderna 9349–9356) i Polisens anmälningssystem. Begreppet *i nära relation* definierades då som ”är eller har varit gifta, sammanboende eller har gemensamma barn”. Vid en tidigare kvalitetsstudie (*Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder*) hade det framkommit att brottskoderna i fråga till viss del överanvändes, eftersom de även användes för andra typer av nära relationer, exempelvis till syskon, föräldrar och vuxna barn. Åtgärden genomfördes alltså i syfte att förtydliga vad som omfattas av brottskoderna, så att anmälda misshandelsbrott kodas korrekt i samband med att de registreras. Efter förtydligandet av namnen på brottskoderna är nivån på antalet anmälda fall av misshandel i nära relationer i snitt cirka 28 procent lägre än tidigare år (2013–2015). För mer information, se [Kvalitetsstudie 1, Användningen av brottskoder](#) på www.bra.se.
- Sedan 2015, när de 21 länspolismyndigheterna omvandlades till en myndighet som är indelad i sju regioner, har kvaliteten förbättrats på statistiken över anmälda brott på kommunnivå, genom ett minskat bortfall av uppgiften om brottsplatskommun.¹³ Att kommunuppgiften inte längre faller bort i samma grad som tidigare, kan helt eller delvis ligga bakom ökningarna av vissa brottstyper i kommunerna sedan 2015, vilket därmed bör beaktas vid tolkning av statistiken och jämförelser med tidigare år. I en del regioner är det vissa brottskategorier som påverkats särskilt av det lägre bortfallet, medan påverkan har varit lägre eller till och med obefintlig för andra kategorier.

De två regioner vars kommunredovisning har förbättrats mest är regionerna Nord och Öst; vad gäller exempelvis brott mot trafikbrottslagen har andelen brott med okänd kommun minskat med 91 procent i region Öst och med 80 procent i region Nord. I region Stockholm är inverkan försumbar, där har bortfallet totalt minskat med 1 procent. I övriga regioner har bortfallet minskat med mellan 4 och 6 procent totalt sett.

- Den 1 januari 2015 bildades den nya Polismyndigheten, som är indelad i sju polisregioner och som ersätter de tidigare 21 länspolismyndigheterna.

¹³ Kommunen kan redovisas som okänd av två anledningar: dels när uppgiften om brottsplatskommun saknas helt (exempelvis för att brottet inte skett på en fysisk plats), dels när brottsplatsen finns i en kommun utanför den handläggande regionen – eller, som tidigare, utanför det handläggande länet. Eftersom regionerna är större och omfattar fler kommuner än länen, ger det ett minskat bortfall på uppgiften om kommun.

- I april 2014 förändrades definitionen av antalet utfärdade kontaktförbud. Antalet utfärdade kontaktförbud är en uppgift som Brå samlar in från Åklagarmyndigheten. Från och med april 2014 räknas de initialt utfärdade kontaktförbuden och eventuella förlängningar av samma kontaktförbud separat. Det gör det möjligt att särredovisa enbart initialt utfärdade kontaktförbud eller samtliga utfärdade kontaktförbud inklusive eventuella förlängningar. I tidigare redovisningar, från 2008 till och med mars 2014, ingick de kontaktförbud som utfärdades initialt eller förlängdes under redovisningsåret. Varje kontaktförbud räknades endast en gång, oavsett om det hade förlängts eller ej.
- I juni 2014 påbörjades avvecklingen av polisens ärendehanteringssystem Pust, och systemet stängdes därmed för nyregistrering av brott. Efter stängningen ska alla nya brott registreras och hanteras i ärendehanteringssystemet Rar. En generell rekommendation är att iaktta en viss försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Pust under perioden 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) och trafikbrott såsom rattfylleri och olovlig körning.
- Från och med juni 2013 registrerar polisen smitning från parkeringskada (2 kap. 8 § 2 st. och 14 kap. 3 § 1 p. a trafikförordningen 1998:1276) med brottskoden 3006 i ärendehanteringssystemen, i stället för med brottskoden 9001 (övriga bötesbrott). I enlighet med Brås instruktioner användes brottskod 3006 tidigare endast för allvarigare smitningsbrott (5 § 1 st. trafikbrottslagen 1951:649). Brottskod 3112, som är den kod som borde användas för lindrigare smitningsbrott enligt gällande instruktioner, inräknas inte i den officiella brottsstatistiken, och den utvidgade tillämpningen av brottskod 3006 har således medfört en ökning av smitningsbrotten i statistiken över anmälda brott. Brå kan inte avgöra hur stor del av de registrerade smitningsbrotten som hör till respektive lagrum. Förändringen innebär att varken anmälda brott inom brottstypen smitningsbrott eller brottskategorin trafikbrott från första halvåret 2014 kan jämföras med tidigare eller senare perioder.
- I februari 2013 driftsatte Polisen ett nytt ärendehanteringssystem (Siebel-Pust), som ersatte det tidigare ärendehanteringssystemet Pust. Det nya ärendehanteringssystemet hade vissa brister vid driftsättningen, vilket innebar att det inledningsvis användes i begränsad omfattning. Brå samarbetade med Polisen och Åklagarmyndigheten för att omhänderta och avhjälpa bristerna i systemet. Det större systemskifte som införandet av Siebel-Pust utgjorde kan ha gett effekter som är svåra att överblicka.

En generell rekommendation är att iaktta en ökad försiktighet vid analyser av utvecklingen av de brottstyper som hanterades i Siebel-Pust 2013–2014, nämligen ringa stöldbrott (snatteri), ringa narkotikabrott (eget bruk och innehav), brott mot knivlagen, sjöfylleri (inklusive grovt) och trafikbrott såsom rattfylleri och olovlig körning.

- I början av december 2013 genomförde Åklagarmyndigheten anpassningar av sitt ärendehanteringssystem Cåbra, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (Rif). Driftsättningen av åklagarnas nya system inverkar inte direkt på statistiken över anmälda brott 2013, men statistiken påverkas av ett mindre bortfall i de brott som registrerades i den nya versionen av Cåbra under de tre sista veckorna i december 2013. Vid tester har det framgått att det i huvudsak påverkat statistiken över ekonomiskt relaterad brottslighet, men även till viss del miljöbrotten. Framför allt har det påverkat statistiken över brott mot skattebrottslagen, där cirka 1 500 anmälda brott skulle ha tillförts om samtliga uppgifter ingått i statistiken. För övriga brottstyper bedöms inverkan vara försumbar.
- Under perioden augusti–december 2013 gjorde Polisen anpassningar i sitt ärendehanteringssystem Rar, för att uppfylla de krav som ställs inom projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (Rif). Förändringar i och med anpassningen som kan ha betydelse för statistiken över anmälda brott, gäller bland annat hur brott registreras och hur informationsöverföringen mellan myndigheterna sker samt svårigheter att identifiera unika brott i ärenden som överförs mellan nya och äldre versioner av ärendehanteringssystemen hos Polisen. Det är därmed viktigt att iaktta en ökad försiktighet när statistiken tolkas. Brå analyserar löpande vilken inverkan de nämnda förändringarna har på brottsstatistiken.
- Till följd av att Åklagarmyndigheten införde det nya ärendehanteringssystemet Cåbra (se nedanstående punkter) gjordes under 2010 anpassningar i Brås statistikdatabas. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra infördes en unik brottsidentitet (Bid), vilket ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattat sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott under 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande ökning för åren 2008–2009 är

cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framför allt hänföras till anmälda skattebrott och delvis även till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har det för 2007 tillkommit nästan dubbelt så många skattebrott efter anpassningen, och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För 2008 och 2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit, liksom 8 respektive 1 procent fler borgenärsbrott. Därmed är jämförelser inte relevanta för perioden 2007–2010. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen problematisk även för tidigare år (se nedanstående punkter). För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till Cåbra, kontakta enheten för rättsstatistik på Brå.

- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under det andra halvåret 2007 kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott*, som finns publicerade på www.bra.se, övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning, som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår. Enligt tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklarationer och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes 2008. För utförligare information, se kapitlet Statistikens innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- År 2007 införde Åklagarmyndigheten ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades anmälda brott endast där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott än tidigare år. För utförligare information, se kapitlet Statistikens innehåll i *Kriminalstatistik 2009* (rapport 2010:15).
- År 2007 införde Polisen möjligheten att anmäla vissa brott via internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms,

Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun, utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.

- I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott under perioden 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg under perioden 2002–2006. Felet innebär att antalet brott underskattades något under de åren.
- I slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta gjorde Brå stora omläggningar av sitt statistiksystem och började i stället att hämta in uppgifter om anmälda brott direkt från Polisens ärendesystem (Rar). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.
- Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem, för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.
- Åren 1994–1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 länsmyndigheter (en per län). Omorganisationen medförde vissa problem med leveranserna av indata. Detta påverkade i viss mån statistiken, särskilt vad gäller regionala uppgifter.
- År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken endast gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har dock inte kunnat genomföras.
- Åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad rutin för anmälan vid polismyndigheterna, Rationell anmälsrutin (Rar). En effekt var att det i kategorin fullbordade mord, dråp och misshandel med dödlig utgång därefter registrerades fler fall som visade sig vara annat än brott (till

exempel naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika), vilket ledde till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori, före och efter förändringen, är därför mycket osäkra.

- En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.
- År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott, samtidigt som det automatiska databehandlingssystemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vilken mån dessa omläggningar har påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.
- Från och med 1965 gäller brottsbalken som ersatte den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmäldes under perioden 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.
- När polisväsendet förstatligades 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen i polisdistrikten gjordes enhetlig och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Kvaliteten i brottskoder

Brottskoden avgör till vilken brottstyp man räknar ett brott, ett beslut eller en registrerad misstanke, vilket påverkar statistiken över anmälda brott, handlagda brott, handlagda brottsmisstankar och misstänkta personer.

År 2013 publicerade Brå en kvalitetsstudie. Resultatet visar att felkodningar framför allt påverkar fördelningen av brottstyper inom de olika brottskategorierna. Det är däremot sällan som anmälningarna skulle ha kodats till en helt annan kategori. Till exempel bedömdes samtliga studerade anmälningar med en brottskod för bedrägeri ha registrerats till rätt brottskategori. Däremot förekom felkodningar för vilken typ av bedrägeri det var frågan om – datorbedrägeri, bluffaktura, bedrägeri med hjälp av internet eller annat. Generellt förekom en överanvändning av koderna för ärenden utan egen brottskod, såsom *övrigt bedrägeri* eller *annan stöld*, vilket också innebar att brottstyper med en egen brottskod var underanvända, till exempel *bedrägeri med hjälp av internet*.

Ytterligare områden där det på grund av felkodningar finns anledning att iaktta försiktighet vid tolkningen av statistiken är variabler såsom *i nära*

relation/ej i nära relation, bekant/obekant, grovt/annat än grovt, försök/fullbordat och inomhus/utomhus. Det framgår av den ovan nämnda studien, men också i andra undersökningar som gjorts av Brå och SCB rörande användningen av brottskoder. För ytterligare information, se rapporten *Användningen av brottskoder. En kvalitetsstudie inom kriminalstatistiken* på www.bra.se.

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet fall av dödligt våld tar Brå fram särskild statistik över konstaterade fall av dödligt våld som sträcker sig tillbaka till 2002. Till grund för statistiken ligger särskilda granskningar av statistiken över anmälda brott, som kompletteras med uppgifter från andra källor. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) granskas. Avsikten är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att klargöra om det bland dessa gärningar finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld, som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

För mer information, se *Konstaterade fall av dödligt våld, statistik för 2021*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

Box 1386/Tegnérgatan 23, SE-111 93 STOCKHOLM

Tel +46 (0) 8 527 58 400, info@bra.se, www.bra.se

urn:nbn:se:bra-1066